

**ФРАНЦУЗЬКА РЕСПУБЛІКА НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ – ВІД
Н.САРКОЗІ ДО Ф.ОЛЛАНДА**

Анотація. В статті розглянуто головні аспекти французької зовнішньої політики на сучасному етапі в умовах глобалізації та динамічно мінливої геополітичної ситуації. Проаналізована позиція країни на міжнародній арені в контексті підтримки міжнародної безпеки.

Ключові слова: Франція, зовнішня політика, безпека, оборона, інтеграція.

Abstract. The article considers the main aspects of French foreign policy at the present stage in the context of globalization and rapidly changing geopolitical situation. The country's position in the international arena is analyzed in the context of international security.

Key words: France, foreign policy, security, defense, integration.

Аннотация. В статье рассмотрены основные аспекты французской внешней политики на современном этапе в условиях глобализации и динамически меняющейся геополитической ситуации. Проанализирована позиция страны на международной арене в контексте поддержки международной безопасности.

Ключевые слова: Франция, внешняя политика, безопасность, оборона, интеграция.

* здобувач кафедри міжнародної інформації Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, науковий керівник Макаренко Є.А, доктор політичних наук, професор.

Постановка проблеми. В сучасному світі арена міждержавних стосунків характеризується динамікою, різкими політико-кліматичними змінами в геополітичних параметрах. В таких умовах Франція з метою утримання своєї ролі однієї з провідних країн-лідерів Європи послідовно здійснює комплексні заходи, використовує політичні, дипломатичні та навіть силові інструменти впливу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За умов формування нового світового порядку, що став наслідком кардинальних змін у світі, відбувається одночасне поглиблення засад нової геополітичної стратегії Парижу в контексті розпаду біполярної системи та розширення НАТО, в якому Франція, зважаючи на свій статус великої світової держави, почала відігравати одну з провідних ролей. Серед дослідників варто виділити З. Бжезинського, В. Даниловича, Ю. Акімова, Р. Костюка, І. Чернова, В. Манжолу, О. Коломійця, А. Дюмолена, П. Паскалона, Ф. Валентена, Д. Давіда, Ж.-С. Монгрєн'є.

Формулювання цілей статті. В статті проаналізовано зовнішньополітичний курс та роль Французької Республіки на міжнародній арені від президентства Ніколя Саркозі до Франсуа Олланда.

Справедливим можна вважати твердження про те, що у зовнішній політиці сталість завжди переважає над динамікою. Правління Франсуа Олланда тільки підтверджує це правило: підтримання статусу «великої держави» зводиться в абсолют, виявляючи страх занепаду «колишньої» Франції. Французька зовнішня політика, за словами міністра закордонних справ Лорана Фабіуса, переслідує чотири мети: участь у збереженні миру і безпеки в глобальному масштабі, запобігання глобальних екологічних катастроф, сприяння просуванню європейського проекту та оздоровлення французької економіки. Ці амбіції навряд чи здатні приховати глибоку кризу ідентичності, викликану економічною і соціальною ситуацією у Франції, одним із симптомів якої можна розглядати сплеск євроскептицизму.

Результати виборів в європейський парламент у травні 2014 р. можна вважати закономірним розвитком тенденцій, що проявилися ще в 2005 р., коли французи на референдумі сказали «ні» європейській Конституції. Подібні виклики можна залишати без уваги зважаючи на небезпеку ослаблення національної та європейської єдності [1].

Вибори до Європарламенту у травні відбувались на тлі не лише економічної кризи у багатьох країнах ЄС. Криза довіри до Європейського проекту в цілому – ось що насамперед вплинуло на низьку активність виборців. Останнє голосування – не виняток: на дільниці прийшли менше половини виборців.

Однак у 2014 р. були і нововведення – вперше результати голосування мали безпосередній вплив на формування Єврокомісії, на президента, якого обирає парламент за пропозицією Ради ЄС. Вперше було 5 кандидатів від різних партій, і вперше вони влаштували публічні дебати.

З огляду на партійний розподіл революційних змін не сталося. Провідні позиції зберегла Європейська народна партія, далі – соціалісти. Ліберали, крайні ліві та зелені набрали сумарно близько чверті голосів.

Але справжнім гучним сюрпризом, хоча й прогнозованим, став успіх націоналістів, крайніх правих, популістів і євроскептиків. А дві з найбільших країн ЄС взагалі подарували сенсації – Марін Ле Пен привела Національний Фронт до перемоги у Франції, а Найджел Фараж – свою Партію незалежності Сполученого Королівства у Британії.

Парламент і Комісія отримали мандат на 5 років, які стануть справжнім випробуванням на міцність спільного Європейського проекту, що постав останнім часом перед безпрецедентними викликами [2].

За словами Ф. Олланда, Європа повинна звернути увагу на підсумки голосування до Європарламенту. «Коли Франція голосує так, як вона

проголосувала в неділю, 25 травня, можна зробити висновок, що є проблема. Але це проблема не тільки для Франції, це проблема і для Європи. І Європа повинна почути те, що сталося у Франції», - заявив французький лідер на саміті в Брюсселі. На думку президента Франції, якщо в Європі не звернуть увагу на нинішні результати голосування, то через кілька років вони повторяться, і невдоволення Європою зросте. «Я – європеець, я хочу, щоб Європа змінилася», – зробив висновок Ф. Олланд [3].

Іншими словами, назріла необхідність вирішити ту «специфічну французьку проблему», яка полягає в нездатності як правих, так і лівих скоротити державні витрати і провести структурні реформи. Ще більше значення мають психологічні бар'єри, а саме песимізм і відсутність віри в майбутнє, паралізують волю французів. У січні 2014 р. в ході соціологічного дослідження 85 % респондентів зізналися, що, на їхню думку, Франція перебуває у стані занепаду. Загалом зовнішня політика, що передбачає «осмислення і практичне рішення міжнародних питань», повинна сприяти виправленню ситуації. Якщо говорити про осмислення міжнародних питань, для адекватного сприйняття світу потрібні тверезість оцінки і здатність її транслювати. Практичне розв'язання міжнародних проблем вимагає послідовності курсу і здібності до адаптації, щоб з їх допомогою повернути собі на користь процеси глобалізації та запобігти наслідкам трансформації зовнішніх загроз. І осмислення, і практика повинні ґрунтуватися на якійсь загальній ідеї.

Франція займає в Європі центральне місце. Це залишається її головним козирем. З часів плану Шумана (травень 1950 р.) Європа, і зокрема Німеччина, відіграють найважливішу роль у зовнішній політиці Франції. Одним з факторів, що несуть таку загрозу розпаду Європи, є глибокі розбіжності між Францією і Німеччиною. Дійсно, «різниця потужностей» двох країн за останні десять років тільки зростає. Про

німецьку модель часто говорять для того, щоб підкреслити нездатність Франції до структурних реформ. У Німеччині частка експорту у ВВП зросла з 24 % в 1995 р. до 52 % в 2013 р. Поліпшення торговельного балансу країни досягнуто за рахунок Франції, Італії та Великобританії. З європейських держав – членів НАТО Франція і Англія несуть на собі основний тягар витрат на потреби альянсу (більше 50 %) [1].

Тісна кооперація Франції і Великобританії пояснюється тими ж причинами, що і їх багатовікове протистояння в минулому. Це країни – сусіди з дуже близькими економічними, військовими та демографічними параметрами. Вони мають подібні зовнішньополітичні амбіції, є єдиними в Європі власниками ядерної зброї і постійними членами Ради Безпеки ООН. Це дозволяє їм вибудовувати відносини в форматі альянсу рівних.

Після закінчення "холодної війни" саме спільна франко-британська ініціатива позначила необхідність самостійних сил безпеки ЄС. У 1998 р. в Сант-Мало президент Франції Ж. Ширак і прем'єр-міністр Великобританії Т. Блер висловилися за автономію Євросоюзу в області забезпечення безпеки, «підтриманої військовим потенціалом і готовністю застосовувати заходи у разі міжнародної кризи».

У листопаді 2010 р. в Лондоні президент Н. Саркозі і прем'єр-міністр Д. Кемерон підписали т.зв. «Ланкастерського угоди» щодо співпраці у сфері оборони і безпеки. Домовленості мали своєю метою зближення оборонних потенціалів двох країн та забезпечення готовності до спільного відповіді на загрози безпеці. Ці заходи повинні були зберегти за Францією та Британією статус великих військових держав, що суверенно розпоряджаються своїм військовим потенціалом, незважаючи на скорочення військового бюджету.

Договір передбачав кооперацію між британськими та французькими збройними силами шляхом взаємного користування ресурсами і технікою, створення спільної військової інфраструктури, загального оборонного ринку, промислової та технологічної кооперації, співпраці у сфері

підтримання ядерного бойового потенціалу на французькій базі Вальдук. Також було вирішено створити спільний експедиційний корпус для виконання широкого спектру завдань, включаючи бойові операції на суші, морі та повітрі. Не передбачалася робота корпусу на постійній основі – він повинен був бути готовим до мобілізації в разі потреби. У співпраці у сфері військово-морських сил було заявлено, що до 2020 р. обидві країни створять технологічну і військово-адміністративну базу для використання спільної авіаносної групи. У плани Парижа і Лондона увійшла також кооперація у сфері експлуатації військово-транспортних літаків, розробки систем і технологій для субмарин, супутникової комунікації, безпілотників, кібербезпеки. Були підписані угоди про кооперацію в боротьбі з тероризмом.

Угоди між Францією і Великобританією 2010 р. не мали прямого зв'язку з Системою колективної безпеки і оборонною політикою ЄС і не спиралися на створені в рамках Євросоюзу механізми кооперації.

31 січня 2013 р. під час зустрічі на авіабазі поблизу Оксфорда прем'єр-міністр Великобританії Д. Кемерон і президент Франції Ф. Олланд підписали договір, що продовжує співпрацю, задану Ланкастерського угодами.

Військове співробітництво між Сполученим Королівством та Францією проходить на тлі значних розбіжностей у баченні майбутнього ЄС і розбіжностей в економічній політиці. Уряд консерваторів у Британії має більш скептичне ставлення стосовно широкої європейської інтеграції, ніж попередній кабінет лейбористів. Д. Кемерон розглядає ЄС насамперед як зону вільної торгівлі і поле економічної кооперації, підкреслюючи абсолютну первинність НАТО в забезпеченні європейської безпеки. Британські міністри-консерватори відкрито засуджують економічну політику президента Франції, використовуючи складності у французькій економіці як аргумент в передвиборній кампанії проти партії лейбористів.

З французької сторони також звучить критика системи охорони здоров'я і транспорту Великобританії.

На саміті в Оксфорді Д. Кемерон, планував домогтися у президента Франції поступок з питання про зміну статусу Сполученого королівства в Євросоюзі з метою забезпечення більшого контролю Лондона над імміграцією, соціальною політикою і судовою системою. Однак Ф. Олланд заявив, що зміна основоположного договору ЄС не є пріоритетом і не повинно бути здійснено Великобританією в односторонньому порядку. Того ж дня Палата лордів силами проєвропейськи налаштованих лейбористів і лібералів відхилила пропозицію консерваторів про проведення референдуму про продовження членства Британії в ЄС в 2017 р. [4].

Отже, з 2010 р. дві країни пов'язані Ланкастерською угодою, фактично здійснюючи спільне керівництво (co-leadership) питаннями оборони в Європі.

Немає сумнівів у тому, що т.зв. brexit, тобто можливий вихід Великобританії з Євросоюзу, обов'язково позначитися на балансі європейських інститутів і негативно відіб'ється на сприйнятті ЄС у світі. Крім того, Франція автоматично позбудеться своєї центральної ролі в Європі; тому це питання буде вирішальним у найближчі роки.

Африка, величезний континент, який переживає глибинні перетворення, має для Парижа величезне значення внаслідок різних стратегічних, економічних та міграційних факторів. Економічний розвиток Чорної Африки, особливо районів, багатих енергетичними ресурсами, відкриває нові можливості і створює конкуренцію між іноземними інвесторами. Франція проявляє жвавий інтерес до військової співпраці, здійснюючи його через серію оборонних угод: нещодавно, незважаючи на урізання військового бюджету, проведені повномасштабні військові операції в Лівії, Кот д'Івуарі, Малі, Центральноафриканській Республіці, що продемонстрували відмінну бойову готовність французьких військ. З

початком військової операції в Малі французька громадська думка усвідомила всю серйозність становища в Сахелі: дестабілізація ситуації становить загрозу не тільки для країн сахельської регіону, а й для європейських держав – нехай Парижу і не вдалося переконати своїх партнерів у тому, що їх безпека, серед іншого, залежить від цієї далекої території.

Правда, розвиток подій в Лівії після франко-британської військової операції 2011 р. змушує задуматися про політичні наслідки «точкових» акцій такого типу. Поява в 2006 р. організації «Аль-Каїда в країнах ісламського Магрибу» внесла корективи в традиційні уявлення про кордон, який нібито чітко розділяє Африку на північну і «чорну». Події в Лівії, зміна режиму в Тунісі в ході «арабської весни» змушують уважно стежити за розвитком ситуації в Марокко та Алжирі. Алжирське питання, будучи свого роду табу, залишається найважливішим елементом французької зовнішньої політики, хоча раптові зміни курсу Парижа та Алжиру по відношенню один до одного здатні підірвати зв'язки між двома країнами.

Ще одним пріоритетним напрямом зовнішньої політики слід вважати Близький Схід. З 1967 р. Франція прагне впливати на учасників ізраїльсько-палестинського конфлікту, визнаючи права обох сторін [1]. Разом з тим її арабська політика завжди ґрунтувалася на ідеї підтримки торговельних обмінів з країнами Перської затоки, продажу зброї і закупівлі енергоресурсів; сьогодні майбутнє французьких військових технологій частково залежить від поставок зброї в ці країни. З 1995 р. Франція розвиває зв'язки з Об'єднаними Арабськими Еміратами, в Абу-Дабі з'явилася постійна військова база. З Саудівською Аравією, Катаром і Кувейтом підписані угоди про військове співробітництво, що передбачають в першу чергу спільні навчання та підготовку у Франції офіцерського складу цих країн [5]. Ставши господарем Єлисейського палацу, Франсуа Олланд почав зміцнювати зв'язки з Ер-Ріяд. Деякий відхід від подібної лінії французька дипломатія допускає тільки в двох питаннях

(пов'язаних між собою): ядерна програма Ірану і громадянська війна в Сирії. Париж робив ставку на швидке падіння Башара Асада, але змушений був змиритися з крахом своїх планів, коли Вашингтон, врахувавши російську ініціативу про нейтралізацію сирійського хімічного арсеналу (вересень 2013 р.), відмовився від військового втручання в сирійські справи. Саме на близькосхідному напрямку можна в осяжному майбутньому очікувати помітною еволюції зовнішньополітичного курсу Парижа; це стосується насамперед переговорів з Іраном, війни в Сирії та ізраїльсько-палестинського конфлікту.

Відносини з Вашингтоном – наріжний камінь французької зовнішньої політики. За останнє десятиліття вони пройшли шлях від опозиції американської інтервенції в Іраку – в цьому Париж був солідарний з Берліном і Москвою – до тісної співпраці з цілою низкою питань. Дві країни тісно співпрацюють у боротьбі з тероризмом: інформація розповсюджена Едвардом Сноуденом викликали набагато більшу реакцію в Німеччині, ніж у Франції. З моменту повернення у військові структури НАТО в 2008 р. Париж залишається вірним союзником Вашингтона; саме повернення краще за інших подій символізує еволюцію зовнішньополітичного курсу при президенті Саркозі. Однак рішення Барака Обами не втручатися в сирійський конфлікт показує неготовність Америки завжди підтримувати французькі наміри. На переговорах щодо угоди про трансатлантичне торговельне та інвестиційне партнерство (ТТІП) будуть задіяні серйозні політичні ресурси для перегляду рамок трансатлантичного діалогу. Зважаючи на слабкість економіки Париж на цих переговорах знаходиться в менш виграшному положенні, ніж Німеччина. Проте однією з короткострокових цілей Франції має стати відстоювання своїх позицій з деяких питань [1]. Зі свого боку федеральний канцлер Німеччини Ангела Меркель і голова комітету з міжнародних справ бундестагу Рупрехт Поленц виступають на підтримку створення зони вільної торгівлі між Євросоюзом і США [6].

Масштабна торговельна угода має на меті усунути бар'єри у взаємній торгівлі між двома найбільшими економіками світу. Вона увінчає двадцятирічний процес трансатлантичної економічної інтеграції й може стати основою для нової хвилі торговельної лібералізації у світі.

Глибокі принципи та великі амбіції ТТІР знайшли відображення у розрахунках економістів та заявах політиків. Угода не лише об'єднає найбільші світові економіки, які разом забезпечують 46 % світового ВВП та близько третини світового експорту, а й матиме безпосередній вплив на економічне зростання. За оцінками Центру досліджень економічної політики (Лондон), Трансатлантичне торговельно-інвестиційне партнерство призведе до перманентного збільшення щорічного ВВП Євросоюзу на 120 мільярдів євро (0,9 %) і США – на 95 мільярдів євро (0,8 %), а також до зростання світової економіки на 0,6 %. Споживачі також отримають вигоду від торговельної угоди: купівельна спроможність доходів середньостатистичного європейського домогосподарства завдяки нижчим цінам на товари і послуги виросте на 545 євро на рік. Це повинно послужити приводом для широкої підтримки ТТІР серед простих мешканців Європи [7].

Прихильники угоди вважають, що вона підвищить рівень життя з обох боків Атлантики. Така думка, зокрема, в посла ЄС до США Жоао Вале де Альмейда: «Якщо ми досягнемо цієї угоди, то матимемо вплив на встановлення найвищих у світі стандартів щодо захисту довкілля, споживачів та охорони здоров'я. Ми будемо у кращому становищі для того, аби втілювати, захищати та просувати наші цінності та наші принципи...» [8].

У 2014 р. Париж і Пекін відзначили 50-річчя встановлення дипломатичних відносин. Як і у випадку з Алжиром, інвестиції в КНР забезпечуються державними гарантіями. Саме Китай виступає головним об'єктом «економічної дипломатії», за яку так ратує французький МЗС:

мова йде не тільки про сприяння французькому бізнесу в КНР, але й насамперед про притягнення до Франції китайських інвесторів і туристів. Однак можна відзначити еволюцію цієї політики у трьох напрямках. По-перше, прагнення Парижа зберегти *modus vivendi* між Китаєм і Сполученими Штатами в наші дні навряд чи здійснено дипломатичними засобами. По-друге, у французькій «Білій книзі» 2013 р. заявлені набагато менш амбітні завдання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, ніж у 2008 р. Нарешті, намагаючись скорегувати свою східну політику, традиційно орієнтовану на Китай, Париж розвиває стратегічні відносини і з іншими країнами регіону: Індією (якій він поставляє літаки «Рафаль»), Японією, Австралією, Кореєю, Індонезією, Сінгапуром і В'єтнамом.

Під впливом сирійської та української криз змінився характер відносин Франції з Росією. Всупереч черговим заявам про російсько-французьку дружбу відносини переживають спад, пов'язаний з глибокими розбіжностями в оцінці світових подій. Згідно з російською точкою зору, американо-британська інтервенція в Іраку призвела лише до відновлення одвічного конфлікту сунітів з шиїтами і порушила крихку рівновагу в регіоні. Москва вважає, що вона, на відміну від Парижа і Берліна, залишається вірною тієї позиції, яку зайняла під час американо-британського вторгнення до Іраку в 2003 р. Що ж стосується Парижа, то його дії в Лівії Росія розцінює як інтервенцію, а позицію по Сирії називає «авантюристичною». На думку Москви, політика Франції відображає інтереси Саудівської Аравії та Катару. Франція, зі свого боку, вказує на жорсткість режиму Володимира Путіна і підтримує антиросійські санкції, введені після анексії Криму і дестабілізації ситуації на сході України. Очевидно, що Парижу в найближчому майбутньому доведеться задіяти серйозні дипломатичні ресурси для того, щоб врівноважити німецький вплив на відносини Європи з Росією та іншими східноєвропейськими країнами.

Економічне становище Франції залишається досить тривожним, погрожуючи макроекономічної рівноваги зони євро. Аналітики характеризують ситуацію таким чином: «Франція є країною-боржником з дефіцитом поточного балансу і без видимих перспектив на подолання даної тенденції, причому більша частина власників державного боргу проживають за межами країни». Одним із шляхів розв'язання кризи може стати приведення позицій Франції та Німеччини до нікому спільного знаменника, оскільки єдина валюта нежиттєздатна без дієвого економічного управління. Як і в інші ключові моменти своєї історії (згадується план Піне-Рюеффа 1958 р.), Франція не зможе обійтися без фінансового оздоровлення економіки, якщо вона дорожить своєю незалежністю, яка з 1958 р залишається девізом її зовнішньої політики. Але після введення євро фінансове оздоровлення Франції можливо тільки в координації з економічною політикою партнерів. Євро – символ всього європейського проекту; він став визнаною світовою валютою, що накладає на країни ЄС певну дисципліну, яку Франції доведеться дотримуватися, якщо вона не хоче поставити під загрозу європейське будівництво.

Щоб скористатися можливостями, які надає глобалізація, відкрита економіка повинна бути повністю інтегрованою у глобальні потоки: в «Індексі глобальної інтеграції», підготовленому інститутом McKinsey, Франція посідає сьоме місце. Потоки даних набувають першорядне значення для будь-якої економічної діяльності; їх напрямок і контроль над ними представляються відтепер найважливішим завданням. Останнім часом набула поширення проблема «цифрового суверенітету». Так само як і євро, цифрова інформація є чинником, що обумовлює глибокі перетворення всієї системи – перетворення, які більше не можна розглядати тільки в національних рамках. Викликає тривогу маргіналізація Європи на світовому ринку цифрових технологій. Існує ризик, що в недалекому майбутньому будь-які дані та інформація стануть надходити в Європу через країни-посередники, які не відносяться до числа

європейських держав. Європа повинна якомога швидше взяти в руки розробку цифрових технологій і зайняти призначену для неї нішу – між Сполученими Штатами, які після викриттів Сноудена втратили моральний авторитет у цій сфері, і авторитарними режимами, які прагнуть підкорити Інтернет своїй владі. Одним із завдань Парижа має стати розвиток «цифрової» дипломатії. Для здійснення цієї ідеї необхідно, по-перше, прислухатися до вимог громадянського суспільства про демократизацію зовнішньої політики і використовувати в публічній дипломатії ті можливості, які дають інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ); по-друге, виробити концепцію управління Інтернетом відповідно до індустріальної політики країни в мережевій сфері.

Політика незалежності Франції, проведена генералом Ш. де Голлем, ґрунтувалася на двох принципах: розвитку ядерної зброї та створенні енергетики, що включає мирний атом. Франція зуміла побудувати диверсифіковану енергетичну систему. Однак її енергетична політика не може залишатися в національних рамках; відтепер вона повинна вибудовуватися і проводитися на загальноєвропейському рівні, у тісній співпраці з промисловими підприємствами. На відміну від сфери цифрових технологій, в галузі енергетики Європа має ряд великих компаній, що працюють на світовому ринку. Енергетична політика Європи обумовлена трьома факторами: турбота про навколишнє середовище, конкурентоспроможність і безпека. На цьому шляху зустрічаються успіхи і невдачі. Боротьба зі зміною клімату є пріоритетним напрямком сучасної французької дипломатії, але представляє лише один з аспектів енергетичної тематики [1].

Висновки. Франція традиційно є однією з тих країн, які беруть участь у виробленні ключових міжнародних рішень, що визначають долі всього світу. У зв'язку з серйозними змінами, що відбулися на світовій арені в ХХ столітті, Французькій республіці довелося переосмислити свою роль у світі і в Європі. Той факт, що менш ніж за 80 років на зміну одна

одній прийшли три системи міжнародних відносин – Версальсько-Вашингтонська, Ялтинсько-Потсдамська і сучасна (постбіполярності), найістотнішим чином позначилася на можливостях Парижа впливати на світові справи.

Закінчення біполярності спричинило нову глибоку трансформацію в системі міжнародних відносин, а для Франції це означало необхідність знову шукати своє місце в новому світовому порядку, в тому числі і в Європі. На початку XXI століття Французька республіка, незважаючи на свої не найкращі економічні та військові можливості, зуміла зберегти своє місце в «клубі» великих держав. В умовах глобалізації Париж прагне зберегти своє «обличчя», винятковість, використовуючи такі переваги, як постійне членство в Раді Безпеки ООН і в «ядерному клубі», в Європейському союзі і НАТО, свій традиційний спосіб захисниці демократії та культурного розмаїття по всьому світу, збереження сфер впливу в різних регіонах світу тощо.

Підготовка та проведення зовнішньополітичного курсу залежать від безлічі факторів. У Франції з 1918 р існує тісний зв'язок між обороною і фінансами – саме тут слід шукати витoki нинішніх суперечок про обсяг військових витрат. Ці дискусії, що зачіпають саму суть дипломатичного позиціонування країни, свідчать також і про усвідомлення владою загроз, що виходять ззовні. Європейські лідери, значно урізали витрати на оборону, це стосується і Франції, хоча в дещо меншій мірі, ніж інших країн. Але європейським лідерам доводиться мати справу з новими формами розвитку конфліктів. Головним завданням зовнішньої політики залишається забезпечення національної безпеки: ніколи не можна зупинятися на досягнутому і вважати її повністю виконаною. Сьогодні Франція завдяки своїм озброєнням все ще має деякі перевагами перед іншими державами. Країна продовжує вести послідовну зовнішню політику на затвердження власної ролі як великої держави де-факто, та

продовжує зберігати за собою цей статус де-юре й відповідно має формальне визнання цього статусу з боку світової спільноти.

Список використаних джерел

1. Gomart Thomas. Politique étrangère française : déni ou dénigrement ? [Електронний ресурс] / Thomas Gomart – Режим доступу: <http://www.revuedesdeuxmondes.fr/archive/article.php?code=73012&show=picture>.
2. Retour sur les élections européennes de 2014. [Електронний ресурс] // Euronews – Режим доступу: <http://fr.euronews.com/2014/12/19/retour-sur-les-elections-europeennes-de-2014>.
3. Олланд стурбований результатами виборів до Європарламенту, де великий успіх мали ультраправі партії. [Електронний ресурс] // Newsru.ua – Режим доступу: http://www.newsru.ua/world/28may2014/olland_vuboru_es.html
4. Франко-британское сотрудничество и будущее европейских вооруженных сил. [Електронний ресурс] // Внешняя политика – Режим доступу: <http://www.foreignpolicy.ru/analyses/franko-britanskoe-sotrudnichestvo-i-buduschee-evropeyskih-vooruzhennyh-sil>.
5. Livre-blanc-sur-la-Defense-et-la-Securite-nationale 2013 / Édition numérique réalisée par le Ministère de la Défense le 29 avril 2013. – С. 56.
6. Меркель хоче створити зону вільної торгівлі між ЄС та США [Електронний ресурс] // iPress – Режим доступу: http://ipress.ua/news/merkel_hoche_stvoryty_zonu_vilnoi_torgivli_mizh_yes_i_ssha_11299.html.
7. Шавалюк Л. Торгівля без меж. [Електронний ресурс] / Л.Шавалюк – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Economics/113459>.

8. Новий раунд перемов щодо трансатлантичної торговельної угоди [Електронний ресурс] // Euronews – Режим доступу: <http://ua.euronews.com/2014/09/30/us-and-eu-begin-seventh-round-of-trade-and-investment-talks>.